

	Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT	Wydanie: Nr 2.00
		Data: 25.08.2022
	PROGRAM CERT- 03 / PR / 02	Strona 1
		Stron: 13

*Program certyfikacji osób
 odpowiedzialnych za bezpieczeństwo funkcjonalne BFUNK*

Kierownik procesu Certyfikacja i ocena zgodności	Dokument podpisany elektronicznie
---	-----------------------------------

Program jest klasyfikowany jako informacja wewnętrzna w formie elektronicznej i podlega zasadom postępowania określonym w procedurze IT-3/1 Zasady klasyfikacji informacji.

	Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT	Wydanie: 2.00
	PROGRAM CERT- 03 / PR / 02	Strona: 2
		Stron: 13

1. WSTĘP

- 1.1. Dokument określa zasady certyfikacji personelu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo funkcjonalne.
- 1.2. Bezpieczeństwo funkcjonalne rozumiane jako ogólne podejście do wszystkich działań w cyklu życia bezpieczeństwa systemów zawierających elektryczne i/lub elektroniczne i/lub programowalne elektroniczne elementy składowe jest nierozdzielnie związane z bezpieczeństwem technicznym jest istotą działania Urzędu Dozoru Technicznego, działającego w tym zakresie na podstawie ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (tj. Dz. U. 2021 poz. 735).
- 1.3. Niniejszy program certyfikacji spełnia wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17024 Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby oraz odpowiednich dokumentów wymienionych w pkt. 3 niniejszego programu.
- 1.4. W sprawach dotyczących programu certyfikacji można się kontaktować z Jednostką Certyfikującą Osoby UDT-CERT (JCO UDT-CERT): tel.: (22) 57 22 111, , e-mail: certyfikacja.osob@udt.gov.pl

2. ZAKRES STOSOWANIA

Program przeznaczony jest dla osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo funkcjonalne w pierwszym stopniu kwalifikacji (I – ogólny).

Tablica 1. Stosowanie Programu Certyfikacji:

Lp.	Stopień	Dokument normatywny
1	I – ogólny: certyfikowany specjalista bezpieczeństwa funkcjonalnego (CSBF)	PN-EN 61508 - głównie oraz przekrojowo:
		PN-EN 61511
		PN-EN 62061
		IEC 61513

Uwaga: System certyfikacji osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo funkcjonalne odpowiada certyfikacji międzynarodowej - I (CSBF) – CFSP (zob. 4.19)

3. DOKUMENTY ZWIĄZANE

- 3.1. PN-EN ISO/IEC 17024 Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby,
- 3.2. PN-EN 61508-1:2010 Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych/ elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem Część 1: Wymagania ogólne,
- 3.3. PN-EN 61508-2:2010 Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych/ elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem Część 2: Wymagania dotyczące elektrycznych/ elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem,

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 3
		Stron: 13

- 3.4.** PN-EN 61508-3:2010 Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych/elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem; Część 3: Wymagania dotyczące oprogramowania,
- 3.5.** PN-EN 61508-4:2010 Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych/ elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem Część 4: Definicje i skrótowce,
- 3.6.** PN-EN 61508-5:2010 Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych/ elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem Część 5: Przykłady metod określania poziomów nienaruszalności bezpieczeństwa,
- 3.7.** PN-EN 61508-6:2010 Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych/ elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem Część 6: Wytyczne do stosowania IEC 615082 i IEC 61508-3,
- 3.8.** PN-EN 61508-7:2010 Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych/ elektronicznych/ programowalnych elektronicznych systemów związanych z bezpieczeństwem Część 7: Przegląd technik i miar,
- 3.9.** PN-EN 61511-1:2017/A1:2018-03 Bezpieczeństwo funkcjonalne Przynrządowe systemy bezpieczeństwa do sektora przemysłu procesowego Część 1: Schemat, definicje, wymagania dotyczące systemu, sprzętu i oprogramowania,
- 3.10.** PN-EN 61511-2:2017-07 Bezpieczeństwo funkcjonalne Przynrządowe systemy bezpieczeństwa do sektora przemysłu procesowego Część 2: Wytyczne do stosowania IEC 61511-1,
- 3.11.** PN-EN 61511-3:2017-07 Bezpieczeństwo funkcjonalne Przynrządowe systemy bezpieczeństwa do sektora przemysłu procesowego Część 3: Wytyczne do określania poziomów nienaruszalności bezpieczeństwa,
- 3.12.** PN-EN 61513:2013-11 Elektrownie jądrowe -- Oprzynrządowanie i systemy kontroli ważne dla bezpieczeństwa -- Wymagania ogólne dla systemów,
- 3.13.** PN-EN 62061:2008/A1:2013-06 Bezpieczeństwo maszyn – Bezpieczeństwo funkcjonalne elektrycznych, elektronicznych i elektronicznych programowalnych systemów sterowania związanych z bezpieczeństwem.

4. TERMINY I DEFINICJE

W niniejszym programie mają zastosowanie terminy i definicje podane w dokumentach związanych (pkt. 3) oraz podane poniżej:

- 4.1. Wymagania certyfikacyjne** – zbiór wyspecyfikowanych wymagań, łącznie z wymaganiami programu, które mają być spełnione w celu ustanowienia lub utrzymania certyfikacji.
- 4.2. Program certyfikacji** – kompetencje i inne wymagania dotyczące specyficznych kategorii zawodowych lub umiejętności osób.
- 4.3. Proces certyfikacji** – działania łącznie z wnioskowaniem, oceną, decyzją w sprawie certyfikacji, ponownej certyfikacji i wykorzystywaniem certyfikatów oraz logo/znaków, za pomocą których jednostka certyfikująca ustala, że osoba spełnia wymagania certyfikacyjne.
- 4.4. Wnioskujący** – osoba, która złożyła wniosek o dopuszczenie do procesu certyfikacji.

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 4
		Stron: 13

- 4.5. Kandydat** – wnioskujący, który spełnił wyspecyfikowane wstępne wymagania i został dopuszczony do procesu certyfikacji.
- 4.6. Dokument odniesienia** – dokument / akt prawny / norma stanowiący podstawę programu certyfikacji lub program certyfikacji.
- 4.7. Egzaminator** – osoba, wyznaczona przez JCO UDT-CERT do przeprowadzania egzaminów zgodnie z programem certyfikacji
- 4.8. Komisja egzaminacyjna** – osoby z listy JCO UDT-CERT do przeprowadzania, nadzorowania i oceny egzaminów zgodnie z programem certyfikacji.
- 4.9. Egzamin kwalifikacyjny** – egzamin, przeprowadzany przez egzaminatora/komisję egzaminacyjną, w trakcie którego ocenia się wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne kandydata.
- 4.10. Ośrodek egzaminacyjny** – miejsce, w którym przeprowadzane są egzaminy.
- 4.11. Pracodawca** – organizacja, w której jest zatrudniony kandydat/osoba certyfikowana; pracodawca może być równocześnie kandydatem/ osobą certyfikowaną.
- 4.12. Ponowna certyfikacja** – przedłużenie ważności wydanego certyfikatu na kolejny okres ważności, zgodnie z wymaganiami określonymi w niniejszym programie certyfikacji
- 4.13. Skarga** – wyrażenie niezadowolenia inne niż odwołanie, przez jakąkolwiek osobę lub organizację, w stosunku do jednostki certyfikującej, dotyczące działań tej jednostki lub osoby certyfikowanej.
- 4.14. Odwołanie** – wystąpienie wnioskującego, kandydata lub osoby certyfikowanej o ponowne rozpatrzenie decyzji podjętej przez jednostkę certyfikowaną dotyczącą jej/jego oczekiwanego statusu certyfikacji.
- 4.15. Kompetencje** – zdolność stosowania wiedzy i umiejętności w celu osiągnięcia zamierzonych wyników.
- 4.16. Cykl życia bezpieczeństwa** – czynności konieczne do zaimplementowania przyrządowej(-ych) funkcji bezpieczeństwa, występujące w przedziale czasu jaki rozpoczyna się od fazy koncepcji zadania i kończy się, gdy wszystkie przyrządowe funkcje bezpieczeństwa nie są dłużej dostępne do użycia.
- 4.17. System zabezpieczający** – system stosowany do zaimplementowania, co najmniej jednej funkcji bezpieczeństwa; system zabezpieczający jest złożony z określonej kombinacji czujnika(-ów), jednostki(-ek) logicznej(-ych) i elementu(-ów) końcowego (-ych)
- 4.18. Ośrodek szkoleniowy** – ośrodek zatwierdzony przez jednostkę certyfikującą, w którym są przeprowadzane szkolenia.
- 4.19. CFSP** – (*Certified Functional Safety Professional*) - certyfikowany specjalista bezpieczeństwa funkcjonalnego – poziom certyfikacji skierowany do specjalistów, dla których niezbędne jest całościowe zrozumienie działań w cyklu życia bezpieczeństwa na poziomie wykonawczym, którzy niekoniecznie zajmują się bezpośrednio prowadzeniem, koordynowaniem lub przeglądem bardziej skomplikowanych oraz wymagających czynności. (*The CFSP is targeted at professionals who need a thorough understanding of the Safety Lifecycle activities at the execution level without necessarily leading, coordinating or reviewing the more complex and demanding*)

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 5
		Stron: 13

4.20. Praktyka zawodowa – doświadczenie w wykonywaniu czynności objętych cyklem życia bezpieczeństwa

5. ZASADY CERTYFIKACJI

5.1. Informacja ogólna

5.1.1. JCO UDT-CERT przeprowadza proces certyfikacji osób – od wniosku kandydata ubiegającego się o certyfikację w JCO UDT-CERT, poprzez jego ocenę, wydanie decyzji o certyfikacji, nadzór nad wydanym certyfikatem.

5.1.2. Osoba certyfikowana w stopniu kwalifikacji I (zob. tablica 1) oznacza osobę certyfikowaną w stopniu ogólnym, który odpowiada wymaganiom właściwym dla certyfikowanego specjalisty bezpieczeństwa funkcjonalnego (CSBF) i jest rozszerzeniem merytorycznym certyfikacji międzynarodowej CFSP pod względem wiedzy i kwalifikacji o zagadnienia diagnostyki procesów i systemów technicznych.

5.1.3. Certyfikacja I stopnia (ogólna) jest przeznaczona dla tych osób z kadry menedżerskiej oraz kadry technicznej, zajmującej się projektowaniem i eksploatacją systemów i urządzeń, których stanowiska nie wymagają dogłębnej wiedzy i praktyki w zakresie bezpieczeństwa funkcjonalnego, ale są odpowiedzialne w przedsiębiorstwie / firmie za nadzór nad rozwiązaniami organizacyjnymi i technicznymi bezpieczeństwa funkcjonalnego.

5.2. Obowiązki i odpowiedzialność

5.2.1. Jednostka certyfikująca JCO UDT-CERT:

- 1) spełnia wymagania PN EN ISO/IEC 17024, zapewnia bezstronność oraz, że wszelkie podejmowane decyzje, włączając zarządzanie i działalność Zespołu Opiniującego, są wolne od wszelkich nacisków, które mogłyby zagrozić obiektywności procesu certyfikacji,
- 2) zatwierdza ośrodki egzaminacyjne posiadające odpowiedni personel, które są okresowo przez nią monitorowane,
- 3) ustanawia system utrzymywania zapisów określony w procedurze dotyczącej nadzoru nad zapisami klienta,
- 4) jest odpowiedzialna za wydawanie wszystkich certyfikatów,
- 5) zapewnia, że pytania egzaminacyjne nie są stosowane do celów szkoleniowych.

5.2.2. Pracodawca wnioskującego / osoby certyfikowanej:

- 1) zatwierdza wniosek składany jednostce certyfikującej JCO UDT-CERT (formularz wniosku o certyfikację (FCO-01/19) jest dostępny na stronie internetowej UDT, www.udt.gov.pl),
- 2) potwierdza ważność wszystkich danych przedstawianych przez wnioskującego, włączając te które dotyczą oceny dla celu decyzji o certyfikacji – deklaracji posiadanego wykształcenia, szkolenia i praktyki przemysłowej,
- 3) w przypadku personelu certyfikowanego w JCO UDT-CERT pracodawca jest odpowiedzialny za:
 - a) zapewnienie szkolenia stanowiskowego, jeśli jest konieczne,

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 6
		Stron: 13

- b) wydanie pisemnego upoważnienia do wykonywania określonych przez pracodawcę czynności,
- c) weryfikację i utrzymywanie udokumentowanych zapisów działalności w zakresie ujętym w pisemnym upoważnieniu jako podstawa potwierdzenia ciągłości działalności w zakresie określonym w pisemnym upoważnieniu,
- d) przechowywanie skarg skierowanych przez klientów na działania osoby certyfikowanej w JCO UDT-CERT.

Uwaga:

1. *Wnioskujący/osoba certyfikowana będąca sama dla siebie pracodawcą, przejmuje pełną odpowiedzialność przypisaną pracodawcy.*
2. *Kandydat zobowiązuje się do nieujawniania poufnych materiałów egzaminacyjnych oraz nie uczestniczenia w nieuczciwych praktykach podczas egzaminu.*

5.2.3. Obowiązkiem i odpowiedzialnością osoby certyfikowanej jest:

powiadamanie JCO UDT-CERT i pracodawcy o braku możliwości spełniania odpowiednich postanowień programu certyfikacji JCO UDT-CERT, w tym o zmianach danych dotyczących udzielonej certyfikacji np. zmiany pracodawcy.

6. WARUNKI UBIEGANIA SIĘ O CERTYFIKACJĘ

6.1. Wymagania ogólne

- 6.1.1. Wnioskujący o certyfikację musi spełnić minimalne wymagania dotyczące szkolenia i praktyki przemysłowej, oraz zdać z wynikiem pozytywnym egzamin kwalifikacyjny.
- 6.1.2. We wszystkich przypadkach certyfikacja uzyskana zgodnie z niniejszym programem certyfikacji jest nadzorowana przez JCO UDT-CERT.

6.2. Szkolenie

- 6.2.1. Wnioskujący o certyfikację w JCO UDT-CERT powinien przedstawić świadectwo ukończenia z wynikiem pozytywnym kursu szkoleniowego zatwierdzonego przez JCO UDT-CERT. Lista ośrodków szkoleniowych zatwierdzonych przez JCO UDT-CERT jest opublikowana na stronie www.udt.gov.pl. Zasady zatwierdzania ośrodków szkoleniowych określa odpowiednia instrukcja JCO UDT-CERT.
- 6.2.2. W przypadku, kiedy wnioskujący przedstawił świadectwo ukończenia kursu szkoleniowego nie zatwierdzonego przez JCO UDT-CERT, JCO UDT-CERT może akceptować takie świadectwo jako dowód ukończenia odpowiedniego szkolenia, jeśli zostaną dostarczone akceptowalne dowody, że program kursu szkoleniowego jest zgodny pod względem treści z wymaganiami programu certyfikacji.

6.2.3. Minimalne wymagania dotyczące szkolenia

Wnioskujący zobowiązany jest do ukończenia kursu szkoleniowego, którego program odpowiada pod względem treści wymaganiom określonym w wymaganiach egzaminacyjnych na stopień I ogólny – cykl kursów ogólnych w łącznym wymiarze minimum

16 godz., w tym: kurs ogólny Ia „Diagnostyka procesów i systemów” w wymiarze minimum 8 godz. lekcyjnych + kurs ogólny Ib „Bezpieczeństwo funkcjonalne” w wymiarze minimum 8 godz., lekcyjnych zgodnie z programem szkoleniowym zatwierdzonym przez JCO UDT-CERT.

	Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT	Wydanie: 2.00
	PROGRAM CERT- 03 / PR / 02	Strona: 7
		Stron: 13

Uwaga:

Oprócz wymienionych kursów ośrodki szkoleniowe zatwierdzone przez JCO UDT-CERT mogą w razie potrzeby przeprowadzać kursy uaktualniające wiedzy (zob. wymagania dla ośrodków i kursów szkoleniowych dla osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo funkcjonalne - <https://www.udt.gov.pl/certyfikacja-osob/ocena-osrodkow-szkolenia>), na przykład w zakresie analizy niezawodności elementów i systemów, modelowania probabilistycznego systemów złożonych, analizy i oceny ryzyka, programowania sterowników pełniących funkcje związane z bezpieczeństwem.

Rysunek 1. Schemat cyklu kursów szkolenia

Tablica 2. Minimalne wymagane czasy szkolenia

Lp.	Stopień	Minimalna ilość godz. szkolenia		
		Ia	Ib	łącznie
1	I - ogólny	8	8	16

6.3. Praktyka zawodowa

- 6.3.1. Wnioskujący przed rozpoczęciem procesu certyfikacji musi posiadać praktykę zawodową odpowiednią do stopnia i specjalności, w której ubiega się o certyfikację.
- 6.3.2. Minimalne wymaganie dotyczące praktyki zawodowej dla I stopnia kwalifikacji wynosi 3 lata i może być odpowiednio zmniejszone w zależności od poziomu i kierunku wykształcenia. W tablicy 3. określono liczbę lat kredytu, który można odjąć od wymaganych 3 lat.

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 8
		Stron: 13

Tablica 3. Lata kredytowe dla I stopnia kwalifikacji do odjęcia od wymaganych 3 lat praktyki zawodowej

<i>Poziom wykształcenia</i>	<i>Studia inżynierskie</i>	<i>Inne wykształcenie techniczne</i>	<i>Wykształcenie nie techniczne</i>
Bez ukończonego wyższego wykształcenia	Odjąć 0 lat	Odjąć 0 lat	Odjąć 0 lat
Wykształcenie poniżej magistra^{*)} (stopień inżynierski lub licencjat)	Odjąć 2 lata	Odjąć 1 rok	Odjąć 0 lat
Pełne wykształcenie wyższe - magister lub doktor	Odjąć 2 lata	Odjąć 1 rok	Odjąć 1/2 roku

**) w dziedzinach nauki jak fizyka lub chemia*

6.4. Inne wymagania certyfikacyjne

6.4.1. Wnioskujący o certyfikację na I stopień przedstawia JCO UDT-CERT jedno (1) oświadczenie specjalisty z dziedziny bezpieczeństwa funkcjonalnego¹, rekomendujące jego osobę.

6.4.2. Formularz dla rekomendującego kandydata ubiegającego się o certyfikację osób w zakresie bezpieczeństwa funkcjonalnego stanowi Formularz FCO-01/18.

7. WNIOSKOWANIE

7.1. „Wniosek o certyfikację” jest formalnym zleceniem dla Jednostki Certyfikującej Osoby UDT-CERT do przeprowadzenia procesu certyfikacji i jednocześnie umową o wzajemnych zobowiązaniach.

7.2. Wnioskujący składa wniosek o certyfikację wraz odpowiednimi załącznikami, na opublikowanych na stronie internetowej <https://www.udt.gov.pl/certyfikacja-osob> formularzach. W szczególnych przypadkach, na pisemną prośbę wnioskującego, JCO UDT-CERT może uwzględnić specjalne potrzeby wnioskującego, o ile nie wypłyną one na rzetelność oceny oraz nie są sprzeczne z przepisami krajowymi.

7.3. Wnioskujący o certyfikację na I stopień załącza do wniosku:

- 1) kopię świadectwa / dyplomu potwierdzającego wykształcenie deklarowane we wniosku o certyfikację, potwierdzoną na zgodność z oryginałem,
- 2) 1 oświadczenie rekomendujące kandydata (może być kopia potwierdzona na zgodność z oryginałem),
- 3) kopię świadectwa ukończenia z pozytywnym wynikiem odpowiedniego kursu szkoleniowego, potwierdzoną na zgodność z oryginałem przez ośrodek szkoleniowy wydający świadectwo.

¹ JCO UDT-CERT preferuje osoby certyfikowane w systemie UDT-CERT

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 9
		Stron: 13

- 7.4.** Zgłoszenie uznaje się za formalne, gdy jest dokonane wyłącznie w oryginale na formularzu wniosku o certyfikację (FCO-01/19).
- 7.5.** JCO UDT-CERT sprawdza prawidłowość wypełnienia wniosku i ocenia spełnienie warunków przystąpienia do certyfikacji przez Wnioskującego. Dowodem na przegląd wniosku o certyfikację jest data i parafka prowadzącego na pierwszej stronie wniosku. Kompletny wniosek (spełniający warunki przystąpienia do certyfikacji) jest rejestrowany w bazie CERT.
- 7.6.** W przypadku spełnienia warunków przystąpienia do certyfikacji, Wnioskujący otrzymuje pisemne zawiadomienie o miejscu i dacie egzaminu, zawierające dane ośrodka egzaminacyjnego oraz informację o wysokości opłaty i numerze konta bankowego, na które należy wnieść opłatę **przed przystąpieniem do egzaminu**. W przypadku braku wniesienia opłaty przed egzaminem, dopuszcza się warunkowo kandydata do egzaminu, przy czym, po egzaminie wystawiana jest faktura do zapłaty.
- 7.7.** W przypadku niespełnienia powyższych warunków, JCO UDT-CERT informuje pisemnie wnioskującego o braku możliwości przeprowadzenia procesu certyfikacji, z podaniem przyczyny.
- 7.8.** W przypadku niepełnych danych zawartych we wniosku, wnioskujący jest informowany o konieczności dokonania niezbędnych uzupełnień.

8. OCENA

8.1. Ośrodki egzaminacyjne

- 8.1.1. Egzaminy odbywają się w ośrodkach egzaminacyjnych JCO UDT-CERT, które mogą być zlokalizowane w ośrodkach szkoleniowych, które na czas egzaminu stają się ośrodkami egzaminacyjnymi lub u pracodawcy kandydata wnioskującego o certyfikację.
- 8.1.2. Ośrodki egzaminacyjne są zatwierdzone przez JCO UDT-CERT zgodnie z dokumentacją jednostki i działają pod jej kontrolą. Wymagania dla ośrodków dostępne są na stronie internetowej www.udt.gov.pl pod linkiem <https://www.udt.gov.pl/certyfikacja-osob/ocenaosrodkow-szkolenia>.

8.2. Miejsce egzaminu

- 8.2.1. Wszystkie egzaminy odbywają się w ośrodkach egzaminacyjnych zatwierdzonych i nadzorowanych przez JCO UDT-CERT. Ośrodek egzaminacyjny może być usytuowany u pracodawcy pod warunkiem, że egzamin jest nadzorowany przez nadzorującego, upoważnionego przedstawiciela JCO UDT-CERT.
- 8.2.2. Nadzorujący, przedstawiciel JCO UDT-CERT upoważniony do nadzorowania egzaminów, powinien być zatrudniony przez JCO UDT-CERT oraz odbyć udokumentowane, odpowiednie szkolenie z zakresu programu certyfikacji (np. osoba z certyfikatem I. stopnia w zakresie bezpieczeństwa funkcjonalnego wydanym przez JCO UDT-CERT, osoba która ukończyła kurs szkoleniowy ogólny zatwierdzony przez JCO UDT-CERT lub pracownik JCO UDT-CERT, który posiada udokumentowaną znajomość programu certyfikacji).

8.3. Przeprowadzanie i nadzorowanie egzaminu

- 8.3.1. Wszystkie egzaminy są zatwierdzane i oceniane przez egzaminatora / komisję egzaminacyjną (powołaną przez JCO UDT-CERT do danego egzaminu).
- 8.3.2. Egzaminator nie może egzaminować kandydata, który jest zatrudniony w tej samej instytucji.

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 10
		Stron: 13

- 8.3.3. Egzaminator nie może egzaminować kandydata, którego szkolił do danego egzaminu.
- 8.3.4. Zestawy pytań egzaminacyjnych wybierane są przez egzaminatora / komisję egzaminacyjną ze zbioru pytań JCO UDT-CERT, ważnego w dniu przeprowadzenia egzaminu.
- 8.3.5. Przygotowanie materiałów egzaminacyjnych odbywa się na odpowiedzialność i pod nadzorem egzaminatora. Dopuszcza się udział kierownika ośrodka egzaminacyjnego lub, w przypadku egzaminu kwalifikacyjnego u pracodawcy, osoby wskazanej przez tego pracodawcę we wniosku skierowanym do JCO UDT-CERT o przeprowadzenie takiego egzaminu.

8.4. Zasady egzaminu

- 8.4.1. Podczas egzaminu kandydat powinien posiadać ważny dowód tożsamości, np. dowód osobisty lub paszport, oraz oficjalne zawiadomienie, które okazuje komisji egzaminacyjnej, przed rozpoczęciem egzaminu.
- 8.4.2. Podczas egzaminu pisemnego kandydat samodzielnie odpowiada na pytania testowe lub rozwiązuje zadania. Dopuszczalne jest korzystanie podczas egzaminu z publikacji i wydawnictw oraz dokumentów normatywnych, rekomendowanych w Załączniku nr 1 do niniejszego programu oraz materiałów szkoleniowych stosowanych podczas kursów zatwierdzonych przez JCO UDT-CERT
- 8.4.3. Czas na udzielenie odpowiedzi lub wykonanie zadań jest określony dla każdego egzaminu, a kandydat zobowiązany jest przestrzegać tego czasu.
- 8.4.4. Dopuszczalne jest stosowanie podczas egzaminu kalkulatorów, o ile nie posiadają funkcji pamięci np. celem przechowywania określonego oprogramowania, wzorów i innych danych objętych zakresem egzaminu w zakresie bezpieczeństwa funkcjonalnego. Kandydat jest zobowiązany do prezentacji egzaminatorowi spełnienia tego wymagania na takim kalkulatorze. W przypadku niesatysfakcjonującego wyniku takiej prezentacji, kandydat może być poproszony o usunięcie takich danych lub skorzystanie z akceptowanego przez egzaminatora kalkulatora.
- 8.4.5. Nie dopuszcza się posiadania przy sobie i korzystania z telefonów komórkowych podczas trwania egzaminu.
- 8.4.6. Kandydat zobowiązuje się do nieujawniania poufnych materiałów egzaminacyjnych oraz nie uczestniczenia w nieuczciwych praktykach podczas egzaminu.
- 8.4.7. Każdy kandydat, który nie przestrzega zasad przebiegu egzaminu i który podczas egzaminu posługuje się wyposażeniem, materiałami lub dokumentami, które mogą sugerować, że oszukuje lub pomaga w oszukiwaniu, może zostać wykluczony z dalszego udziału w egzaminie. W takim przypadku powtórny egzamin kandydat może zdawać nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy.

8.5. Egzamin na I stopień (ogólny)

- 8.5.1. Egzamin jest przeprowadzany w formie pisemnej i trwa łącznie cztery (4) godziny zegarowe. Składa się z dwu części i (półgodzinnej) przerwy pomiędzy tymi częściami
- 8.5.2. Część pierwsza „O₁” trwa 3 godziny bez przerwy i obejmuje pytania z zakresu wiedzy ogólnej dotyczącej bezpieczeństwa funkcjonalnego oraz diagnostyki procesów i systemów technicznych. Zakres wymaganej wiedzy określa Załącznik 1 do niniejszego programu.
- 8.5.3. Część druga „O₂” trwa 0,5 godziny i obejmuje zakres wiedzy dotyczącej programu certyfikacji.

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 11
		Stron: 13

8.5.4. Część „O₁” składa się z dwu (2) kategorii pytań:

- 1) Kategoria „1”: 40 pytań typu test wyboru (20 z zakresu bezpieczeństwa funkcjonalnego i 20 z zakresu diagnostyki procesów i systemów), w którym podane są cztery (4) możliwe odpowiedzi na każde pytanie, z których właściwa jest tylko jedna. Za każdą właściwą odpowiedź przyznawany jest 1 punkt. Aby zaliczyć kategorię „a” w części „A” egzaminu podstawowego kandydat musi udzielić nie mniej niż 80% właściwych odpowiedzi.
- 2) Kategoria „2”: 10 pytań wybranych przez kandydata spośród 12 (6 z zakresu bezpieczeństwa funkcjonalnego i 6 z zakresu diagnostyki procesów i systemów), na które należy udzielić krótkich odpowiedzi. Za każdą właściwą odpowiedź przyznawane są dwa punkty. Aby zaliczyć kategorię „b” części „A” egzaminu podstawowego, kandydat musi udzielić nie mniej niż 80% właściwych odpowiedzi.

Aby zdać egzamin Części „O₁”, kandydat powinien uzyskać nie mniej niż 80% w tej części.

Wymagania dotyczące Części „O₁” egzaminu podstawowego zawiera tablica 4. **Tablica**

4. Wymagania dotyczące Części „O₁” egzaminu

<i>Kategoria pytań</i>	<i>Typ pytania</i>	<i>Liczba pytań</i>	<i>Liczba możliwych punktów / pytanie</i>	<i>Minimalna liczba punktów</i>
1	test wyboru	40	1	32
2	Krótkich odpowiedzi	10 z 12	2	16

8.5.5. Druga część „O₂” egzaminu obejmuje 10 pytań typu test wyboru, w którym podane są cztery (4) możliwe odpowiedzi na każde pytanie, z których właściwa jest tylko jedna. Aby zaliczyć egzamin w części „O₂” egzaminu kandydat musi udzielić nie mniej niż 70% właściwych odpowiedzi.

8.5.6. Wynik egzaminu kwalifikacyjnego odnotowuje egzaminator / komisja egzaminacyjna w protokole egzaminu.

8.5.7. O wynikach egzaminu kandydat zostaje poinformowany przez JCO UDT-CERT.

8.6. Egzamin poprawkowy

8.6.1. W przypadku negatywnego wyniku egzaminu kandydat może przystąpić do egzaminu poprawkowego, obejmującego całość lub część egzaminu, z której uzyskał wynik negatywny. Egzamin poprawkowy może odbyć się nie wcześniej niż po 1 miesiącu od daty egzaminu zakończonego wynikiem negatywnym i wymaga wniesienia odpowiedniej opłaty.

9. DECYZJA O CERTYFIKACJI

9.1. W przypadku pozytywnego wyniku egzaminu, Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Oceny Zgodności podejmuje decyzję o udzieleniu certyfikacji..

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 12
		Stron: 13

- 9.2. W przypadku negatywnej decyzji dotyczącej wydania certyfikatu (np. ze względu na brak spełnienia wymagań certyfikacyjnych), kandydat ubiegający się o certyfikację może ponownie przystąpić do procesu certyfikacji po spełnieniu wymagań.
- 9.3. Certyfikat wydawany jest na wyłączną odpowiedzialność JCO UDT-CERT.
- 9.4. Certyfikat podpisuje Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Oceny Zgodności.
- 9.5. JCO UDT-CERT zachowuje wyłączne prawo własności każdego wydanego certyfikatu.
- 9.6. W przypadku zniszczenia lub zaginięcia certyfikatu istnieje możliwość odpłatnego wydania duplikatu na pisemny wniosek osoby certyfikowanej.
- 10. WAŻNOŚĆ WYDAWANYCH DOKUMENTÓW**
- 10.1. Certyfikat jest ważny 5 lat z możliwością przedłużenia na kolejne 5 lat. Data wydania i data upływu ważności podane są na certyfikacie.
- 10.2. Certyfikat staje się nieważny na podstawie decyzji JCO UDT-CERT w przypadku posiadania dowodów postępowania osób certyfikowanych niezgodnego z zasadami określonymi w programie certyfikacji JCO UDT-CERT, tj.:
- a) niedopełnienia warunków odnowienia ważności certyfikacji po upływie pierwszego okresu 5 lat,
 - b) w przypadku uznania przez JCO UDT-CERT uzasadnionych skarg na osobę certyfikowaną,
 - c) w przypadku wystąpienia znaczącej przerwy w sektorze zastosowań, dla którego osoba jest certyfikowana.
- 11. ZAWIESZENIE WAŻNOŚCI WYDANYCH DOKUMENTÓW**
- 11.1. Zawieszenie ważności certyfikatu może być następstwem:
- a) zgłoszenia przez osobę certyfikowaną czasowej rezygnacji z certyfikatu,
 - b) wpłynięcia do JCO UDT-CERT uzasadnionej reklamacji na osobę certyfikowaną,
 - c) stwierdzenia w ramach nadzoru nad certyfikatem niespełnienia wymagań związanych z wykorzystywaniem certyfikatów. Okres zawieszenia ważności certyfikatu nie może przekraczać 6 miesięcy.
- 11.3. Certyfikat może być przywrócony na wniosek osoby certyfikowanej po rozpatrzeniu jego wniosku w trybie przewidzianym dla skarg i odwołań.
- 12. COFANIE WYDANYCH DOKUMENTÓW**
- 12.1. Cofnięcie certyfikatu może być następstwem:
- a) niespełnienia w ustalonym terminie warunków postawionych w decyzji o zawieszeniu ważności certyfikatu,
 - b) niewłaściwego użycia certyfikatu przez osobę certyfikowaną,
 - c) rezygnacji osoby certyfikowanej z certyfikatu.
- 12.2. W przypadku cofnięcia certyfikatu możliwe jest ubieganie się ponownie o certyfikację po upływie co najmniej 3 miesięcy od daty cofnięcia

	<i>Jednostka Certyfikująca Osoby UDT-CERT</i>	Wydanie: 2.00
	<i>PROGRAM CERT- 03 / PR / 02</i>	Strona: 13
		Stron: 13

13. NADZÓR

13.1. W okresie ważności certyfikatu JCO UDT-CERT sprawuje nadzór poprzez:

- a) rozpatrywanie skarg dotyczących osoby certyfikowanej,
- b) rozpatrywanie skarg i odwołań osoby certyfikowanej.

13.2. Potwierdzenie spełniania wymagań związanych z przyznaniem certyfikatem sprawdzane jest przez JCO UDT-CERT każdorazowo przy wystąpieniu osoby certyfikowanej o ponowną certyfikację.

14. PONOWNA CERTYFIKACJA

Warunkiem przedłużenia ważności certyfikatu jest:

- 1) złożenie przez osobę certyfikowaną przed upływem ważności certyfikatu wniosku wraz z oświadczeniem potwierdzonym przez pracodawcę o wykonywaniu pracy zgodnie z zakresem certyfikacji przez łączny okres, co najmniej 3 lata w okresie ważności certyfikatu i odbyciu szkolenia specjalistycznego przynajmniej jeden raz w okresie ważności certyfikatu.
- 2) wniesienie odpowiedniej opłaty certyfikacyjnej.
- 3) W przypadku nie spełnienia warunków określonych w 14. pkt. 1), kandydat może uzyskać ponownie certyfikację w trybie pełnego procesu certyfikacji, określonego w niniejszym programie.

15. SKARGI I ODWOŁANIA

15.1. W procesie certyfikacji, kandydat lub osoba certyfikowana w JCO UDT-CERT lub jej pracodawca ma prawo do składania skarg i odwołań do JCO UDT-CERT zgodnie z procedurą opublikowaną na stronie www.udt.gov.pl.

15.2. Skargi i odwołania są przedmiotem postępowania w JCO UDT-CERT z zachowaniem warunków poufności, bezstronności oraz niezależności.

15.3. Skargi i odwołania składane do JCO UDT-CERT powinny mieć formę pisemną. Skargi anonimowe lub nie udokumentowane nie są rozpatrywane.

16. STOSOWANIE CERTYFIKATÓW I LOGO/ZNAKU UDT-CERT

16.1. Osoby certyfikowane i ich pracodawcy nie mogą nadużywać certyfikatów i logo/znaku UDT-CERT oraz niewłaściwie powoływać się na udzieloną certyfikację. Nie można stosować certyfikatów w sposób mogący wprowadzić w błąd, narażając tym JCO UDT-CERT na utratę wiarygodności i zaufania.

16.2. Szczegółowe zasady stosowania certyfikatów i logo znajdują się w dokumencie „Warunki i zasady stosowania certyfikatów i znaków przez klientów Jednostki Certyfikującej Osoby UDT-CERT” umieszczonym na stronie internetowej www.udt.gov.pl.

16.3. Każde niewłaściwe stosowanie certyfikatu, jego utrata lub wprowadzające w błąd wykorzystywanie certyfikatów/znaków certyfikacji powinny być zgłaszane do JCO UDT-CERT.

17. ZAPISY CERTYFIKACJI

17.1. JCO UDT-CERT prowadzi rejestr wniosków i przechowuje zapisy dotyczące wydanych certyfikatów.

18. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1 – Tematyka egzaminacyjna dla osób ubiegających się o certyfikację z zakresu bezpieczeństwa funkcjonalnego BFUNK

